

Arbeids - og sosialdepartementet

Høringsuttalelse på forslag til endring av forskrift om arbeidsavklaringspenger

Juristforbundet i Arbeids- og velferdsetaten (JAV) har vurdert forslaget i høringsnotatet og har merknader til § 5 i utkast til ny forskrift.

Paragraf 5 skal klargjøre hva som skal være rimelig grunn til ikke å sende meldekort jf. folketrygdloven § 11-10, 2 ledd som lyder: «*Dersom medlemmet unnlater å melde seg på fastsatt dag, stanses ytelsen fra og med den dagen medlemmet skulle ha meldt seg og inntil han eller hun melder seg på nytt. Dersom medlemmet har hatt rimelig grunn til å unnlate å melde seg, skal ytelsen etterbetales.*»

Det følger av høringsnotatet at forskriftens § 5 er ment å være en forskriftsregulering av gjeldende praksis. I høringsnotatet side 9 siste avsnitt sier departementet at man siden 2010 har fått erfaring med hvordan vilkåret om rimelig grunn praktiseres og om hvilke grunner som kan føre til at medlemmet får medhold i krav om etterbetaling. Departementet sier videre at rimelig grunn vurderingen er en rettslig standard der forvaltningen har fått en bred adgang til å utvise sitt forvaltningsskjønn.

JAV er i utgangspunktet svært positiv til at vi gis adgang til å utvise forvaltningsskjønn, i denne, og i andre sammenhenger. Vi må imidlertid ha det helt klart at et forvaltningsskjønn er et skjønn innenfor gitte rammer og i tråd med god forvaltningsskikk. Det forutsetter at hensynet til forutsigbarhet og likebehandling skal ivaretas.

Ordlyden i § 5 vurderer vi ikke som i tråd med dette slik den framstår i forslaget. For det første så kjenner vi ikke igjen at dette er slik regelen har vært praktisert fram til i dag. Vår erfaring er at det har vært lagt til grunn en mye strengere praksis enn det ordlyden i dag åpner for. Dette ifølge våre medlemmers erfaring som forvaltere av regelverket i dag. For det andre så er vår vurdering av ordlyden i forslaget at den nærmest åpner for det vi i jussen kaller fritt skjønn. Dette begrunner vi med at de momenter man etter ordlyden skal legge vekt på er mulig å tolke så vidt at man etter vår vurdering står i fare for å bevege seg utenfor forvaltningsskjønnet og over i det frie skjønn.

Paragrafen lister opp momentene a) til d) som eksempler på hva som kan være årsaken til at man mener man har rimelig grunn til ikke å sende meldekort innfor fristen. Eksempel a) en uforutsett hendelse. Ut fra ordlyden kan dette være nærmest hva som helst, og det vil da være opp til den enkelte saksbehandler å tolke dette. Etter hvert vil det komme vurderinger og

praksis fra NAV Klageinstans som vil snevre dette inn, men vi ser en åpenbar utfordring i forhold til likebehandlingsprinsippet at den som får medhold ikke vil klage, og da får man ikke vurderingen overprøvd.

Punkt b) er begrunnet i medisinsk tilstand og konsekvenser av denne. Det er i utgangspunktet den medisinske tilstanden som har utløst rett til arbeidsavklaringspenger (AAP) og påfølgende meldeplikt. Vi tenker at dersom tilstanden er så alvorlig eller man som følge av sykdommen vil ha problemer med å sende meldekort, vil saksbehandler benytte mulighet til å gi fritak for plikten til å sende meldekort med hjemmel i lovens § 11-10, 4. ledd. Ordlyden i b) bør minimum vise til at det må være kommet til noe annet og alvorlig i tillegg til den sykdom man fikk AAP på bakgrunn av.

Punkt c) er for JAV mer egnet til å forvirre enn å avklare. Det framkommer så vidt vi kan se ingen steder i lovteksten at man ikke kan benytte samme begrunnelse for en vurdering flere ganger. Hvorfor skal det presiseres her? Dette blir mer som «smør på flesk» og kan etter vår vurdering utgå.

Punkt d) dødsfall eller sykdom i nær familie. Her bør det minimum presiseres at det må gjelde plutselig dødsfall, eller alvorlig sykdom, for å avgrense tolkningsmulighetene. Paragrafens a) til d) er ikke uttømmende, men bare listet opp som eksempler på unntak, og herunder også stor fare for bruk av nærmest «fritt skjønn» og følgelig faren for mangel på forutsigbarhet og likebehandling etter vår mening. I dette ligger ikke at vi da mener at regelen skal være uttømmende og ikke åpne for at andre momenter kan vurderes, men det må snevres inn i forhold til alvorlighetsgrad, og at det må være en hendelse utenom det vanlige som har ført til for sen melding. I tillegg bør kravet til dokumentasjon på dette fra bruker framkomme i forskriftsform.

JAV oppfatter med andre ord at ordlyden i § 5 åpner for en vid rekke med unntak, avhengig av den enkelte saksbehandlers fortolkning. Vi vurderer at denne følgen ikke harmonerer med intensjonen i ny lov om Arbeidsavklaringspenger der kravet til den enkelte brukers medvirkning skjerpes. Det framstår for oss som inkonsekvent når man i forskriftens § 4 hjemler reduksjon av AAP ved brudd på nærmere bestemte aktivitetsplikter, i punkt c) beskrevet som «levere de dokumenter som NAV krever framlagt..», og i § 5 gir vide rammer for unntak fra å levere de samme dokumenter, her meldekortet. Når man da vet at meldekortet er elektronisk og tilgjengelig til enhver tid, (for mer enn 90 % av brukerne), og er basis for utbetaling av AAP så gir ikke dette mening.

Vi ser som en konsekvens av den foreslåtte ordlyden at det vil bli utfordrende for den enkelte saksbehandler som er nærmest bruker å forvalte regelverket på en god måte som sikrer viktige rettssikkerhetsprinsipper som forutsigbarhet og likebehandling. Vi ser også en fare for at dette kan bli en sovepute for bruker mht. medvirkning når det ikke i like stor grad gir noen konsekvens å melde for sent, og ordlyden har liten «oppdragende effekt». Man har i utgangspunktet flere dager på seg etter at meldeperioden er over på å sende elektronisk

meldekort og fortsatt være i tide, så vi ser liten grunn til å åpne for omfattende unntak fra dette uten i svært spesielle tilfeller.

Bardufoss 13.10.2017

Kjersti Aaseth